

V Ý Z V A

ÚSTREDNÝ ARCHÍV SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED
A
KATEDRA ARCHÍVNICTVA A POMOCNÝCH VIED HISTORICKÝCH,
FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KOMENSKÉHO

V SPOLUPRÁCI S

HISTORICKÝM ÚSTAVOM SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED
A
SLOVENSKOU HISTORICKOU SPOLOČNOSŤOU PRI SLOVENSKEJ AKADÉMII VIED

organizujú konferenciu

**„Kráľovstvo jedného jazyka a mravu je biedne a slabé“
Prínos príslušníkov neslovenských etník a národností
pre rozvoj Slovenska**

Medzinárodná konferencia organizovaná pri príležitosti
80. narodenín PhDr. Jozefa Klačku

14. november 2018

Aula SAV
Dúbravská cesta 9, Bratislava – Karlova Ves

In hospitibus et adventitiis viris tanta inest utilitas... Nam unius linguae uniusque moris regnum, imbecille et fragile est. Propterea jubeo te, fili mi! Ut bona voluntate illos nutrias et honeste teneas, ut tecum libentius degant quam alibi habitent (V hostoch a príchodzích je taký veľký úžitok... Lebo kráľovstvo jedného jazyka a mravov je biedne a slabé. Preto Ti prikazujem, syn môj, aby si ich dobrou vôľou choval a ctil, aby radšej s Tebou trávili čas, ako by inde bývali).

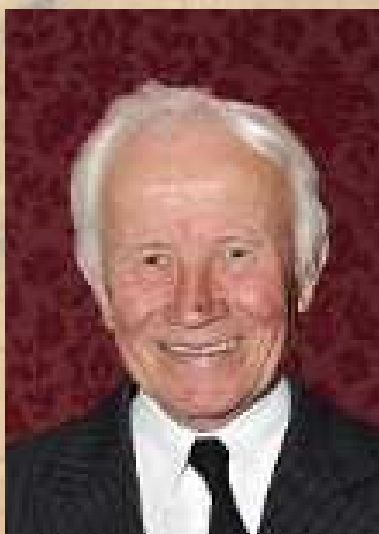
Práve citácia z Dekrétov kráľa Štefana, ktorými poučuje svojho syna Imricha o múdrom vládnutí, sa stala názvom a zároveň mottom konferencie zameranej na prínos a význam príslušníkov neslovenských etník a národností pre rozvoj Slovenska. Nemožno vysloviť pochybnosť o význame osobností, akými boli *Johann Nepomuk Hummel*, *Maximilián Hell*, *Jozef Maximilián Petzval*, príslušníkov len jednej z národností žijúcich na území Slovenska. Niekdajšie Uhorsko bolo krajinou, kde sa hovorilo mnohými jazykmi. Niektorým budú známe aj mená *Josip Andrić* či *Ferdinand Takáč*, príslušníkov chorvátskeho etnika, alebo *Chatam Sofer* a *Eugen Rosenberg*, pochádzajúcich zo židovského prostredia. Národností však na našom území žilo podstatne väčšie množstvo: Maďari, Rumuni, Rómovia, Srbi, Rusíni, Poliaci, Bulhari a Ukrajinci. Dôležité miesto však zastávajú aj jednotlivci, ktorí k nám prišli z cudzích krajín. Už od konca stredoveku a v priebehu novoveku na našom území pôsobili talianski majstri. Napríklad za vlády Žigmunda Luxemburského boli pozvaní z Talianska fortifikační stavitelia, neskôr za Mateja Korvína významní učenci ako *Antonio Bonfiny z Ascoli*, *Aurelio Brandolini*, *Peter Ranzano*. Aj v neskoršom období za vlády Habsburgovcov prichádzali na naše územie talianski majstri, ktorých práca sa dodnes zachovala v podobe architektonických diel, obrazov a sôch. Ako príklad možno menovať: *Pietro* a *Gotthard Spazzovcovci*, *Andrea Pozzo*, *Marco Antonio Canaval*, *Andrea Pocabello*, *Pietro Battista*, *Giovanni Rosso*. Po bitke na Bielej Hore prišlo do Uhorska značné množstvo českých exulantov, azda najznámejšími spomedzi nich boli *Jakub Jakobeus* a *Juraj Tranovský*, ktorí sa pričínili o rozvoj humanizmu na Slovensku alebo zo Sliezska pochádzajúci sochár *Dionýz Ignác Stanetti*.

Z globálneho pohľadu na iné etniká, alebo národnosti je nesmierne zaujímavým fenoménom vplyv osmanskej kultúry, ktorá zanechala svoje stopy v našom prostredí. V prvej polovici 20. storočia obohatili našu spoločnosť česká inteligencia a úradníctvo, či ruskí emigranti. Po druhej svetovej vojne sa naša krajina stala vlasťou pre Grékov a neskôr pre príslušníkov vietnamského etnika, či množstvo študentov z Blízkeho Východu a Afriky. Primárne sa konferencia zameriava na osobnosti pochádzajúce z národnostných a etnických skupín, a to celonárodného ako aj regionálneho významu, ktoré sa pričínili o rozvoj kultúry, vedy, techniky, hospodárstva alebo aj v sociálnej sfére. Zámerom je upriamiť pozornosť na menej známe stránky výskumu predmetnej problematiky. Sekundárne sú napriek tomu tiež vítané sociologické, historické aj etnologické príspevky so zameraním sa na vzťahy novších etník prichádzajúcich na Slovensko v 20. storočí a ich celkové zžitie sa s našim prostredím. V neposlednom rade je pre tému konferencie aktuálnou tiež súčasná utečenecká otázka. Sú dnešní emigranti hrozbou alebo prínosom? Existujú evidentné paralely s minulosťou?

Tematické okruhy:

- osobnosti širšieho významu pochádzajúce z neslovenských národností žijúcich na našom území
- osobnosti regionálneho alebo lokálneho významu z neslovenských národností žijúcich na našom území
- osobnosti, pochádzajúce z cudzích krajín, ktoré pôsobili na našom území
- etablovanie sa cudzích etník *in toto*, ktoré prišli na územie Slovenska v novoveku a v 20. storočí
- súčasní utečenci ako historická kontinuita emigračného procesu na našom území

PhDr. Jozef Klačka

Konferencia je organizovaná pri príležitosti 80. narodenín archivára a historika PhDr. Jozefa Klačka, niekdajšieho riaditeľa a dlhoročného pracovníka Ústredného archívu SAV, ktorý je sám príslušníkom chorvátskej menšiny na Slovensku a významne sa pričínil o historický výskum problematiky Chorvátov a ich osídlenia na západnom Slovensku. Krátko pred skončením štúdia na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v odbore história – archívniectvo v roku 1960 začal od 1. júna 1959 pracovať v Štátnom archíve v Bratislave ako zástupca riaditeľa až do 1. apríla 1969, kedy sa jeho profesionálny život spojil s Ústredným archívom SAV, na ktorého budovaní sa významne podieľal. Funkciu riaditeľa zastával

v rokoch 1978 – 1999. Ako člen Vedeckej archívnej rady MV SR má svoj podiel na tvorbe zákona o archívoch a registratúrach. Počas svojej kariéry pôsobil ako člen Rady vedcov SAV a Výboru Snemu SAV, ďalej ako člen Rady vlády SR pre menšiny. Je nositeľom Križkovej medaily za zásluhy a rozvoj slovenského archívniectva, Pamätnej medaily Mateja Bela, udelenej Slovenskou akadémiou vied, ktorá mu aj k svojmu 50. a 60. výročiu udelila Pamätnú medailu Slovenskej akadémie vied a tiež diplom Významná osobnosť SAV 2008. Od Poľskej akadémie vied dostal Medailu Stanislava Staszica.

Prihlášku príspevku vyplňte do 30. júna 2018 na webovej stránke konferencie:

<http://depot.archiv.sav.sk/Konferencia2018>

Kontaktná osoba:

Mgr. Branislav Geschwandtner

Ústredný archív SAV

Dúbravská cesta 9

841 04 Bratislava

tel. č.: +421 (2) 54775665

e-mail: branislav.geschwandtner@savba.sk

Organizátori si vyhradzuju právo výberu príspevkov. Dĺžka referátu je stanovená na maximum 20 minút, na ktorého dodržiavanie sa bude klásť dôraz.

Plánovaným výstupom konferencie je zborník, v ktorom budú uverejnené aj príspevky, ktoré nebudú prezentované.

HISTORICKÝ ÚSTAV
SLOVENSKEJ AKADEMIE VIED

